

Huvudman

Nynäshamns kommun
kontaktcenter@nynashamn.se

Ärendet

Tillsyn av Gröndalsskolan i Nynäshamns kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nynäshamns kommun att senast den 29 juni 2023 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Nynäshamns kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart (26 kap. 10 § skollagen). Beslutet om föreläggande får inte överklagas (28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Nynäshamns kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att åtminstone en gång per år söka efter legitimerade lärare för undervisning i de ämnen där sådan personal saknas (2 kap. 21 § skollagen). I detta ingår att söka efter legitimerade lärare i ämnet slöjd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder redovisa vid vilken tidpunkt, på vilket sätt och för vilka ämnen som huvudmannen sökt legitimerade lärare till Gröndalsskolan under perioden den 20 december 2022 till den 22 juni 2023.

2. Se till att beslut fattas om undantag om rektorn behöver anställa lärare som saknar legitimation under längre tid än sex månader (2 kap. 19 § skollagen). Huvudmannen ska inkomma med en förteckning över vilka beslut som fattats gällande detta senast i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. I detta ingår även de lärare som arbetar som lärare men som studerar för att få lärarlegitimation.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, betygssättning, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:7326) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys för läsåret 2022/2023 inlett en tillsyn av Gröndalsskolan som är en F–9 skola i Nynäshamns kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gröndalsskolan följer gällande bestämmelser om att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare, extra anpassningar och särskilt stöd, betygssättning, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhållsan och rektorn samt lektionsobservationer den 4 och 5 oktober 2022. Kompletterande digitala intervjuer med lärare och rektorn har genomförts den 27 och 28 oktober 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans systematiska kvalitetsarbete, skolans plan mot kränkande behandling och en lärarförteckning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den lärarförteckning som huvudmannen inkommit med framgår att av totalt 53 lärare finns det 27 lärare som saknar behörighet i ett eller flera ämnen som de undervisar i. Av dessa saknar 13 lärarlegitimation. Dessa 27 lärare är fördelade på grundskolans samtliga årskurser. Rektorn bekräftar i intervjuer att skolan har ett flertal lärare som saknar legitimation eller behörighet att undervisa i de ämnen som de undervisar i.

Av lärarförteckningen framgår att det i förskoleklassen finns det två undervisande lärare som båda är legitimerade. På lågstadiet finns det däremot fyra lärare som saknar behörighet i ett eller flera ämnen som de undervisar i och av dessa saknar en lärarlegitimation. De fyra obehöriga lärare som undervisar på lågstadiet saknar behörighet i ämnena bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen (NO), samhällsorienterande ämnen (SO) och teknik. Det finns även två lärare som undervisar i slöjd i årskurs 3-6 som saknar behörighet för detta. På mellanstadiet finns det fem lärare som saknar behörighet i ett eller flera ämnen som de undervisar i och av dessa saknar en lärarlegitimation. De fem obehöriga lärare som undervisar på mellanstadiet saknar behörighet i ämnena hem- och konsumentkunskap, matematik, NO, SO, svenska och teknik. Det finns även två lärare som undervisar i slöjd och bild i årskurs 6-9 som saknar lärarlegitimation. På högstadiet finns 13 lärare som saknar behörighet i de ämnen de undervisar i, och 8 av dessa saknar även legitimation. I ämnet matematik finns det till exempel tre lärare som helt saknar behörighet i ämnet samt två lärare som undervisar årskurs 7-9 men som saknar behörighet för årskurs 8 och 9. De övriga obehöriga lärarna på högstadiet undervisar i ämnena engelska, hem- och konsumentkunskap, musik, NO, SO, svenska, svenska som andraspråk och teknik. Det finns även en olegitimerad lärare kopplad till skolans resursenhet som undervisar eleverna i idrott och hälsa och SO.

Av kompletterande information som huvudmannen inkommit med framkommer att huvudmannen följer upp de obehöriga lärarna på individnivå och för dialog med rektorn utifrån vilka bevekelsegrunder hon tagit hänsyn till när hon beslutat att anställa en obehörig lärare mer än sex månader. Skolinspektionen har begärt in beslut om att anställa obehöriga lärare för längre tid än sex månader, men huvudmannen har inte inkommit med sådana beslut.

Det framgår vidare av intervju med rektorn att det finns flera lärare som läser behörighetsgivande utbildning och att det för dessa finns en plan för att de efter avslutade studier ska anställas som lärare utan tidsbegränsning. Det framgår att rektorn annonserar efter de tjänster där det saknas behöriga lärare, dock har hon valt att inte göra det i ämnet slöjd. Detta är enligt rektorn på grund av att det finns en plan för en lärare som för närvarande studerar för att bli behörig i slöjd inom två

år. Rektorn berättar vidare att det finns ett samarbete mellan alla kommunens skolor när tjänstefördelningen görs, där man undersöker om det går att dela på lärare i vissa ämnen där det saknas behöriga lärare.

Vidare framgår av lärarförteckningen att det finns sex lärare som är tillsvidareanställda trots att de saknar legitimation. Av intervju med rektorn framkommer dock att dessa personer inte tillsvidareanställts som lärare utan som barnskötare i fritidshemmet eller som elevassistenter. Fyra av dessa studerar inom vidareutbildning för lärare (VAL) och anställs på vikariat i ett år i sänder under tiden de studerar för att få lärarlegitimation. Samtliga tjänster annonseras årligen och rektorn framhåller vid intervjun att hon är tydlig med lärarna att om hon får en sökande som är legitimerad så kommer den att erbjudas tjänsten och den olegitimerade läraren då får återgå till sin anställning som barnskötare eller elevassistent. Två personer läser inte för att få lärarlegitimation, varför rektorn annonserar efter dessa tjänster.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen). Lärare som inte uppfyller dessa krav får trots det bedriva undervisning om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen). Om en olegitimerad eller obehörig lärare anställs för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation. Om en person som inte har den utbildning som är avsedd för viss undervisning ska användas för sådan undervisning under längre tid än sex månader, krävs dock att huvudmannen först fattar beslut om detta. Rektorn kan alltså inte besluta att en person som saknar den utbildning som krävs ska bedriva undervisning under längre tid än sex månader, om inte huvudmannen först har beviljat detta genom ett beslut. Syftet med bestämmelsen är att huvudmannen ska få kunskap om läget vid skolenheten. Huvudmannen ges härigenom möjlighet att göra en helhetsbedömning av vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas, till exempel i fråga om rekrytering (prop. 2009/10:165 s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att Nynäshamns kommun inte fattat beslut om undantag innan rektorn anställt olegitimerade eller obehöriga lärare för längre tid än sex månader. Av utredningen framgår att huvudmannen visserligen årligen kartlägger obehöriga lärare och för dialog med rektorn om personalläget, men huvudmannen fattar inte aktivt beslut innan olegitimerade eller obehöriga lärare anställs.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister vid Gröndalsskolan när det gäller att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare. Av utredningen framgår att fyra lärare på lågstadiet, fem lärare på mellanstadiet och 13 lärare på högstadiet saknar behörighet för den undervisning som de bedriver. Därtill tillkommer två lärare som undervisar i slöjd i årskurs 3-6, två lärare som undervisar i slöjd och bild i årskurs 7-9 och en lärare på resursenheten som undervisar i idrott och hälsa och SO. Flera av dessa lärare saknar även lärarlegitimation. Av utredningen framgår dock att huvudmannen försökt att hitta legitimerade och behöriga lärare inom och utanför huvudmannens organisation för den undervisning som de obehöriga lärarna bedriver. Detta gäller dock inte i ämnet slöjd, där rektorn valt att inte utannonsera den aktuella tjänsten.

Skolinspektionen bedömer vidare att det inte finns några olegitimerade lärare som tillsvidareanställts som lärare, trots att det för närvarande finns sex tillsvidareanställda lärare som undervisar trots att de saknar legitimation. Detta då dessa personers tillsvidareanställning rör annan tjänst än som lärare och dessa lärartjänster utannonseras varje år.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Nynäshamns kommuns verksamhet vid Gröndalsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Nynäshamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inhämtad dokumentation samt av intervju med lärare och personal inom elevhälsan framgår att elever, som lärare befarar inte kommer att uppfylla kunskaps- och betygskriterierna, ges stöd i form av extra anpassningen inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vidare framgår att lärare som befarar att elever inte kommer att uppfylla kunskaps- och betygskriterierna trots stöd i form av extra anpassning anmäler detta till rektorn som ser till att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd samt att samråd sker med elevhälsan. Av intervjuer och inhämtad dokumentation framgår att rektorn fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram efter utredning av en elevs behov av särskilt stöd.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av vid verksamhetsbesöket framgår att elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgår av åtgärdsprogrammen, att programmen innehåller datum för uppföljning och utvärdering och vem som är ansvarig för dessa samt en överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen). Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid besöket tagit del av betygskataloger för årskurs 6 och 9. Av betygskatalogerna framgår att i de fall där undervisande lärare är olegitimerad har betyget även skrivits under av en lärare som är legitimerad. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att olegitimerade lärare sambedömer tillsammans med legitimerade lärare vid ämneskonferenser. Vidare framgår att en legitimerad lärare utses vid terminsstart som ska sätta betyg tillsammans med en olegitimerad lärare.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad (3 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever framgår att eleverna haft inflytande i framtagandet av skolans ordningsregler genom att de fått ha synpunkter. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår vidare att elevrådet är involverat i arbetet med ordningsreglerna.

Av intervjuer med elever framkommer att det ibland är kaos på lektionerna och att elever skriker eller pratar mycket. Det framkommer också att det alltid är samma elever som stör och att det finns en elev som ibland slåss. Av lärarintervjuer framkommer att lärarna har olika bilder av studieron. Det finns lärare som uppger att studieron är god, medan andra lärare tycker att den är dålig. Även vid lärarintervjuerna framkommer att det handlar om en klick elever som ofta stör. Det finns enligt lärare inga uttalade konsekvenser för elever som upprepade gånger bryter mot reglerna. Rektorn uppger vid intervju att en tydlig konsekvenstrappa har efterfrågats av skolans resursenhet och vid en kompletterande intervju framkommer att rektorn efter Skolinspektionens besök tagit fram en konsekvenstrappa som har beslutats vid en arbetsplatsträff (APT). Eleverna berättar i intervjuer att elever som stör kan få hemringning, utvisning från klassrummet eller kvarsittning. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att elevhälsoteamet (EHT) används som stöd för att arbeta med elever som bidrar till bristande studiero och att det har startats utredningar och vidtagits åtgärder då elever stör ordningen.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad (4 kap. 9 § skollagen).

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen). Med utgångspunkt i vad

som har framkommit vid en sådan utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen tagit del av skolans likabehandlingsplan som innehåller planerade åtgärder för att förhindra kränkande behandling av elever. Vid besöket har Skolinspektionen även tagit del av anmälningar om kränkande behandling med tillhörande utredningar. Av intervjuer med elever framgår att planen mot kränkande behandling tas upp vid de så kallade smart start-dagarna i början terminen och att de är involverade genom att besvara enkäter och delta i intervjuer och trygghetsvandringar. Av likabehandlingsplanen och av intervjuer med lärare framgår att det på skolan finns rutiner för att tidigt upptäcka kränkande behandling och att det enligt personalen finns en samsyn i arbetet med att förebygga kränkningar. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn som i sin tur anmäler det till huvudmannen. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framgår att för varje anmälan om kränkande behandling startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds, och i förekommande fall vidtas de åtgärder som krävs för att förhindra att kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen). En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Joakim Öberg

Utredaren Anna Svenson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Richard Plym medverkat.